

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

НЕЗЛАМНІ СЕРЦЕМ, СИЛЬНІ ЗНАННЯМ, ВІЛЬНІ У МРІЯХ

Організація та проведення Дня Знань і Першого уроку
у 2025-2026 навчальному році

Черкаси – 2025

УДК 37.091.2

Б90

Рекомендовано до друку вченою радою КНЗ «ЧОПОПП ЧОР». Протокол № 2 від 29 травня 2025 року

АВТОР:

Бугайчук Н. В., методист лабораторії виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Чепурна Н.М., в. о. ректора комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України;

Крижанівський В.В., заступник директора з навчально-виховної роботи Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 20 Черкаської міської ради

Б90 Бугайчук Н.В. Незламні серцем, сильні знанням, вільні у мріях. Організація та проведення Дня Знань і Першого уроку в 2025-2026 навчальному році. Методичний посібник. Черкаси: вид-во «КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 56 с.

Б90 У посібнику представлені методичні матеріали, нові ідеї щодо організації та проведення загальношкільного свята Знань та методичні рекомендації і сценарії Першого уроку у 2025-2026 навчальному році для кожної вікової категорії.

Матеріали посібника можна використовувати в освітньому процесі під час планування, організації та проведення виховних заходів у ЗЗСО для дітей та молоді в умовах воєнного стану.

Для керівників навчальних закладів, їхніх заступників, педагогів-організаторів, класних керівників.

©КНЗ ЧОПОПП ЧОР, 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Особливості святкування під час воєнного стану	7
Психологічна підтримка на святі	9
Важливість символів та ритуалів	11
Вшанування пам'яті загиблих захисників.....	12
День Знань – свято не тільки шкільне, але й домашнє.....	17
Перше вересня – трансформація свята	25
Перший урок в новій школі. Знайомство	27
Перший урок у 1 класі	32
Сценарій першого уроку для учнів 1 класу	34
Сценарій першого уроку для учнів 2-4 класів.....	38
Сценарій першого уроку для учнів 5-9 класів	42
Сценарій першого уроку для учнів 10-11 класів	46
Список використаних та рекомендованих джерел	53

ВСТУП

Свято Першого дзвоника та Перший урок – це не лише символічний початок нового навчального року, а й надзвичайно важлива подія в житті кожного учня, вчителя та всієї шкільної громади, яка задає тон усьому навчальному року, формує ціннісні орієнтири, підтримує патріотичний дух і єднають покоління у прагненні до знань, миру та розвитку.

У 2025–2026 навчальному році ці заходи набувають особливого значення в умовах продовження повномасштабної війни, реформ в освіті та необхідності збереження емоційного здоров'я учнів. Саме тому важливо, щоб перші шкільні дні були сповнені тепла, безпеки, підтримки.

Матеріали, що пропонуються в цьому посібнику, покликані допомогти педагогічним працівникам творчо та змістовно організувати свято Першого дзвоника та провести Перший урок з урахуванням вікових особливостей учнів та освітніх викликів сьогодення.

Деякі школи відмовляються від традиційних довгих лінійок, віддаючи перевагу більш неформальним форматам, таким як урочиста зустріч першокласників, святкові уроки, флешмоби, фотосесії, спортивні змагання та конкурси. Мета – зробити свято справді святковим та менш офіційним, а також мінімізувати потенційні ризики.

Замість традиційних букетів вчителям дедалі частіше у школах організовуються збори коштів на підтримку Збройних Сил України. Це є виявом солідарності та допомоги в умовах війни.

Під час війни особливу увагу слід приділяти психологічному комфорту учасників освітнього процесу, оскільки він є ключовим для підтримки стійкості та адаптації до складних умов. Сучасна освіта все більше орієнтується на розвиток внутрішньої мотивації учнів, створення комфортної атмосфери та розвиток навичок, що допомагають дітям навчатися (концентрація уваги, пам'ять, дизайн-мислення). У контексті Дня знань це може проявлятися у зміні фокусу з офіційності на створення позитивних емоцій.

Хоча День знань є традиційним святом, сучасні тенденції в освіті включають посилене використання технологій. Це може стосуватися як онлайн-навчання в регіонах, де офлайн-формат неможливий, так і впровадження нових методик із залученням цифрових інструментів.

У методичному посібнику презентовані:

- сучасні тенденції свята Першого дзвоника та особливості святкування під час військового стану;
- калейдоскоп ідей щодо проведення першого уроку 2025-2026 навчального року;
- конспекти Перших уроків для школярів 1-11 класів.

День знань в Україні, зберігаючи свої основні традиції, адаптується до суворих реалій воєнного часу, наголошуючи на безпеці, патріотизмі та важливості освіти як фундаменту для майбутнього країни.

В умовах воєнного часу День знань набуває особливого значення, стаючи символом незламності українського народу. Це свято символізує не лише початок навчального року, а й непереборне прагнення до знань, розвитку та віру в майбутнє, попри всі труднощі. Воно демонструє, що українці продовжують цінувати освіту навіть під час війни.

Під час війни кожний урок, кожний відкритий підручник – це крок до зміцнення нашої держави. Знання – це сила, яка допомагає нам розуміти світ, робити свідомий вибір і творити краще майбутнє. Школа сьогодні – це не лише місце навчання, а й простір підтримки, довіри та розвитку особистості.

Для учнів це можливість зростати сильними, розумними, гідним громадянином своєї країни. Для вчителів – це місія виховувати покоління, здатне змінювати світ. Тому кожен день у школі має бути наповнений змістом, вірою в себе та відчуттям, що знання наближають нас перемоги.

Попри всі виклики ми разом продовжуємо вчитися, навчати, підтримувати одне одного – бо саме в цьому наша сила. Ми сильні, коли ми разом. І наше майбутнє – у наших руках.

День знань у 2025 році в Україні також буде нагадуванням про важливість освіти та науки у збереженні національної ідентичності та культури. Він стане свідченням того, що український народ продовжує цінувати знання та прагнути до кращого майбутнього, незважаючи на війну.

ОСОБЛИВОСТІ СВЯТКУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан суттєво впливає на організацію та проведення Дня знань, надаючи пріоритет безпеці та адаптації до поточних умов. Рішення про формат святкування школи ухвалюють самостійно або на рівні міста, громади чи регіону.

Традиційні урочисті лінійки можуть бути скорочені, перенесені в укриття або взагалі скасовані, щоб уникнути великих скупчень людей, які можуть стати потенційною ціллю. Безпека – основний пріоритет. Головним чинником є забезпечення безпеки всіх учасників освітнього процесу. Це передбачає наявність та облаштування укриттів. Якщо заклад освіти забезпечений надійним укриттям, а персонал та учні знають план дій у разі повітряної тривоги, то лінійки можуть проходити в традиційному форматі – на відкритому повітрі, якщо дозволяє безпекова ситуація.

Переконайтеся, що шкільне укриття (або найближче бомбосховище) відповідає всім нормам, є достатньо містким для всіх присутніх, добре освітленим, обладнаним необхідним (вода, аптечка, засоби зв'язку, санвузол) та має чіткі вказівники. Розробіть детальний план евакуації до укриття з урахуванням кількості людей. Проведіть інструктаж для всіх задіяних у заході (вчителі, чергові, батьки-волонтери).

Забезпечте гучну та чітку систему оповіщення про повітряну тривогу. Це може бути сирена, шкільний дзвінок або інша внутрішня система. Заздалегідь проведіть тренувальні евакуації (якщо можливо, без запрошених гостей, але з максимальною кількістю учнів і працівників) для відпрацювання швидкого та організованого переходу до укриття.

Організуйте чергування вчителів, чергових адміністраторів, можливо, батьківського комітету або представників поліції (за домовленістю) протягом всього заходу. Вони повинні контролювати порядок, дотримання правил поведінки та бути готовими до дій у надзвичайних ситуаціях. Призначте відповідальних осіб (вчителів, працівників) за кожен групу учнів та за напрямки евакуації. Вони мають чітко знати свої обов'язки та бути помітними (наприклад, у жилетах).

Психологічна готовність важлива, проведіть бесіди з учнями про правила поведінки під час тривоги, щоб мінімізувати паніку. Заспокійливі слова вчителя, чіткі інструкції допоможуть дітям почуватися безпечніше.

Потурбуйтеся про обов'язкову присутність медичного працівника або особи, яка вміє надавати першу домедичну допомогу. Має бути укомплектована аптечка.

Пожежна безпека також важлива. Категорично забороняється використовувати відкритий вогонь (свічки, факели, феєрверки, бенгальські вогні, хлопаки, петарди). Не використовуйте легкозаймисті матеріали для декорацій. Переконайтеся, що пожежні сповіщувачі та засоби пожежогасіння (вогнегасники) справні та доступні.

Завжди краще перестрахуватися, ніж потім пошкодувати. Безпека на святі Першого дзвоника в нинішніх умовах – це не формальність, а життєва необхідність.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА НА СВЯТІ ПЕРШОГО ДЗВОНІКА В УМОВАХ ВІЙНИ

Особлива увага приділяється психоемоційному стану учнів та вчителів, які перебувають у стресових умовах. День знань має бути днем підтримки та надії.

У нинішніх умовах, коли Україна переживає війну, психологічна підтримка учнів, вчителів та батьків на святі Першого дзвоника є надзвичайно важливою. Це не просто урочистий захід, а можливість створити відчуття безпеки, стабільності та надії у дітей, які, можливо, пережили травматичні події.

Ось кілька важливих аспектів, які варто враховувати:

Замість гучних і масових заходів, які можуть викликати тривогу, краще організувати більш камерні та спокійні святкування. Це можуть бути зустрічі в класах, тематичні уроки чи невеликі збори, що дозволяють дітям почуватися комфортніше.

Важливо заздалегідь повідомити батьків і дітей про формат свята, заходи безпеки (зокрема, розташування укриттів) та план дій у разі повітряної тривоги. Чітка інформація зменшує невизначеність і тривогу.

По можливості, збережіть звичні елементи свята, які асоціюються з початком навчального року, але адаптуйте їх до обставин. Наприклад, традиційні фотозони можуть бути меншими, але зберегти радісну атмосферу.

Вчителі та/або психологи можуть провести короткі бесіди з учнями, де діти матимуть змогу висловити свої почуття та

переживання. Важливо дати їм зрозуміти, що їхні емоції нормальні, і що дорослі готові їх підтримати.

Внесіть у програму елементи, які допоможуть дітям розслабитись і відволіктись: легкі ігри, спільне виконання творчих завдань, співи чи малювання. Це сприяє вивільненню емоцій та зняттю стресу.

Наголошуйте на позитивних моментах: зустрічі з друзями, нові знання, можливості для розвитку. Це допомагає змістити фокус з тривоги на оптимізм та надію.

Педагогічний колектив повинен бути обізнаний з основами дитячої психології в умовах травми. Тренінги з психологічної першої допомоги та підтримки є вкрай важливими. Війна, втрати, вимушене переселення, тривалий стрес та соціальна нестабільність суттєво впливають на психоемоційний стан дітей, а педагог перша лінія контакту. Вчитель часто є першою дорослою особою, яка може помітити тривожні сигнали та вплинути на ситуацію. Вчасна, грамотна реакція може запобігти поглибленню психологічних проблем.

Дорослі (вчителі, батьки) мають демонструвати спокій і впевненість, адже діти часто наслідують їхні емоційні реакції. Психологічна підтримка на святі Першого дзвоника – це не одноразова акція, а частина безперервного процесу адаптації та турботи про добробут українських дітей в умовах війни. Вона має на меті допомогти дітям відчувати, що школа є їхнім безпечним простором, де вони можуть навчатися, розвиватися та мріяти, незважаючи на обставини.

ВАЖЛИВІСТЬ СИМВОЛІВ ТА РИТУАЛІВ

Українські символи (прапор, гімн, вишиванка) можуть стати джерелом сили та гордості, об'єднуючи учнів навколо спільної ідеї незламності та віри в перемогу. Важливо інтегрувати їх без надмірного тиску, залишаючи місце для щирого відгуку та особистого переживання, тоді вони можуть стати джерелом сили та гордості, об'єднуючи учнів навколо спільної ідеї незламності та віри у перемогу. Ці символи – не лише ознака національної ідентичності, а й тихий прояв вдячності тим, хто захищає нашу свободу, і тих, хто навчає та навчається попри всі обставини.

Ритуал «першого дзвоника», навіть у спрощеному чи нестандартному форматі – у бомбосховищі, онлайн або у вузькому колі класу – має велике значення. Він не просто відкриває навчальний рік, а стає символом стійкості, повернення до звичного життя, стабільності та надії на мирне майбутнє. Саме через подібні ритуали діти і дорослі отримують можливість відчути зв'язок з чимось більшим за буденність – з традицією, спадкоємністю поколінь, внутрішнім переконанням.

Крім того, символіка та ритуали формують відчуття приналежності до спільноти, де кожий – важливий. Це стає особливо

цінним для дітей, які були змушені змінити школу, регіон чи навіть країну. Через знайомі символи та обряди вони можуть знову почуватися частиною великої української шкільної спільноти.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ЗАХИСНИКІВ НА СВЯТІ ПЕРШОГО ДЗВОНІКА

Включення моментів вшанування пам'яті загиблих захисників та цивільних осіб, які постраждали від війни, є надзвичайно важливим, але потребує особливої чуйності, щоб не зіпсувати атмосферу свята Першого дзвоника для дітей. Мета полягає в тому, щоб виховати повагу та вдячність, але при цьому зберегти відчуття надії та нового початку.

Ось кілька способів, як це можна зробити делікатно:

Хвилина мовчання, хвилина честі або спільна молитва. На початку або в кінці офіційної частини святкування, перед або після виконання Гімну України. Наприклад, ведучий або директор школи може коротко, але зворушливо оголосити:

«Сьогодні, розпочинаючи новий навчальний рік, ми не можемо не згадати всіх, хто віддав своє життя за мир і свободу України – наших відважних захисників та невинних цивільних осіб, чий життя обірвала ця війна. Прошу вшанувати їхню пам'ять хвилиною мовчання.» Це дозволяє створити момент колективної пам'яті без затягування чи драматизації.

Концепція хвилини мовчання – це пам'ять про загиблих.

Концепція хвилини честі – це пам'ять про живих, про сьогодні, про тих, хто захищають нашу країну.

Символічні елементи вшанування. Посадка дерева на шкільному подвір'ї, як символ пам'яті, життя та надії. Бажано обрати вічнозелене дерево. Учні та вчителі можуть прикріпити до нього жовто-блакитні стрічки або зробити символічні обереги. Це стане місцем, куди можна приходити і пам'ятати про тих, хто віддав життя за Україну. Дерево символізує життя, зростання та пам'ять.

«Сад пам'яті» або «Алея героїв». Якщо є можливість, можна створити невелику алею чи сад на території школи, де кожен клас може висадити рослину на знак пам'яті. Це може бути проєкт, який розвиватиметься протягом року.

Стіна пам'яті або дошка вдячності. Створити в школі або біля неї спеціальне місце, де можна розмістити фотографії, малюнки, вірші, присвячені героям. На святі Першого дзвоника можна просто згадати про існування такого місця і запросити відвідати його пізніше.

«Квітка пам'яті». Створити спільну композицію, яка символізує пам'ять і вдячність. Кожен клас може зробити одну символічну квітку (наприклад, мак як символ пам'яті або соняшник як символ світла). Ці квіти можна зібрати в одну велику композицію біля «Стіни пам'яті» або на центральній лінійці. Кожна пелюстка може містити ім'я, яке учні запам'ятають, або слова подяки.

Музичний та поетичний супровід. Використання проникливих, але не трагічних творів. Якщо передбачається музичний супровід, оберіть твори, які викликають почуття вдячності, гордості та надії, а

не лише смутку. Це можуть бути українські народні пісні в сучасному аранжуванні, твори про красу України, або пісні про єдність. Старшокласники можуть прочитати короткі вірші, присвячені Україні та її захисникам, які підкреслюють важливість миру та майбутнього.

Враховуйте вік дітей. Для першокласників краще використовувати дуже прості та символічні жести (наприклад, просто хвилина мовчання), тоді як зі старшими учнями можна говорити більш відкрито.

Будьте обережні із зображеннями та деталями. Уникайте демонстрації графічних зображень або детальних описів травматичних подій, особливо на очах у молодших школярів. Якщо є можливість, забезпечте присутність шкільного психолога, який зможе надати підтримку дітям, якщо вони матимуть емоційні реакції.

Завжди завершуйте моменти пам'яті акцентом на надії, силі українського народу та важливості будувати майбутнє. Мета – не занурити дітей у смуток, а надихнути їх на навчання та творення задля майбутнього України.

Якщо в закладі освіти є вчителі або випускники - учасники (ветерани) цієї війни, то доречно і важливо запросити їх на Свято Першого Дзвоника. Бажано зробити таке:

- запросити завчасно, обов'язково надіслати заздалегідь запрошення, щоб ветерани мали змогу спланувати свою присутність;

- продумати логістику, врахувати потреби (наприклад, місця для сидіння, доступність). Організуйте для запрошених спеціальне, видиме місце на святковій лінійці. Можна прикрасити його квітами або символічними елементами;
- важливо, щоб ветерани почувалися комфортно. Уникайте надмірної патетики, зосередьтеся на щирій подяці та повазі. Можна заздалегідь обговорити з ними формат виступу.
- запропонувати одному або кільком ветеранам виступити з короткою, але змістовною промовою. Вони можуть поділитися думками про важливість знань, цінність миру, патріотизм та стійкість. Акцент має бути на мотивації до навчання, єдності та вірі в майбутнє України. *Приклад: «Дорогі учні, вчителі, батьки! Сьогодні ми розпочинаємо новий навчальний рік. Кожен день, кожна година навчання – це наш внесок у сильну, вільну Україну. Ми, захисники, боремося за ваше майбутнє, а ви, своєю наполегливістю у навчанні, творите його. Пам'ятайте: знання – це теж зброя, і вона робить вас незламними!»*
- запросіть ветерана або ветеранів разом з першокласником чи випускником дати перший дзвінок. Це буде дуже символічний момент, що поєднує покоління та передає естафету відповідальності;
- учні (наприклад, старшокласники або представники учнівського самоврядування) можуть вручити ветеранам невеликі пам'ятні подарунки, виготовлені власноруч (обереги, малюнки, листівки) або квіти. Це буде щирим проявом вдячності.
- після офіційної частини лінійки можна запропонувати ветеранам, учням та вчителям спільно покласти квіти до пам'ятника загиблим захисникам України (якщо такий є на території школи чи поблизу).

«**Урок незламності**» для старшокласників. Після лінійки запропонуйте ветеранам провести окрему зустріч або частину першого уроку для старшокласників. Це дозволить учням поставити запитання, почути живі історії та отримати унікальний досвід безпосереднього спілкування.

«**Галерея Героїв**». Створити в школі або на сайті віртуальну «Галерею Героїв» з їхніми фотографіями та короткою інформацією.

Менторство. Запропонуйте ветеранам стати менторами для учнів у певних проєктах, пов'язаних з патріотичним вихованням, волонтерством. Ветерани це живий приклад мужності та відданості Україні, який мотивує дітей поважати захисників та свою державу. Ветерани уособлюють досвід, гідність, традиції, силу духу. Присутність ветерана на першому уроці додає глибини, символізму та емоційності. Діти бачать, що герої – це звичайні люди поруч, і самі можуть прагнути бути корисними, сміливими, відповідальними.

Але пам'ятайте, участь у святі може бути емоційно складною для самого ветерана (особливо вразливого або з ПТСР), а також для деяких учнів. Молодшим школярам може бути важко емоційно або психологічно зрозуміти та прийняти певні теми, пов'язані з війною. Тому важливо завчасно обговорити із ветераном формат спілкування відповідно до віку дітей: у початковій школі краще говорити не про війну напівпрямую, а про мужність, силу духу, доброту, надію і т.д.

Залучення ветеранів до свята Першого дзвоника зробить його не просто урочистим заходом, а глибоким, змістовним уроком

патріотизму, вдячності, єдності та покаже учням живий приклад незламності та служіння Україні.

Вшанування пам'яті героїв сучасної війни на святі Першого дзвоника може стати потужним елементом виховання патріотизму та людської гідності, не руйнуючи при цьому світлої атмосфери свята.

ДЕНЬ ЗНАНЬ – СВЯТО НЕ ТІЛЬКИ ШКІЛЬНЕ, АЛЕ Й ДОМАШНЄ

Важлива ефективна комунікація з батьками щодо формату святкування, заходів безпеки та дій у разі надзвичайних ситуацій.

Деякі батьки з полегшенням зітхнули, що їм не треба вже витрачатися на дорогі букети квітів, а їхніх дітей не муштруватимуть з першого дня на святкових лінійках. Хоча залишаються й прихильники колишніх шкільних традицій і серед батьків, й серед учителів, адже вважають, що День знань має починатися святково, аби дітям додати настрою та ентузіазму перед початком навчального року.

Поради батькам першокласника, як зробити Перше вересня справжнім святом для першокласника

(можна розмістити на сайті закладу освіти або в батьківських групах)

Перше вересня – особливий день у житті кожної дитини та її батьків, особливо коли йдеться про першокласника. Це перехід до нового етапу, і важливо зробити його якомога радіснішим та менш стресовим. В умовах воєнного стану таке завдання стає ще більш відповідальним.

Ось поради, як зробити Перше вересня незабутнім святом для вашого першокласника:

Заздалегідь готуйте дитину до школи. Почніть розмови про майбутнє навчання за кілька тижнів до 1 вересня. Розкажіть про школу як про місце, де її чекають нові друзі, цікаві ігри та добра вчителька. Якщо є можливість, сходите до школи разом, щоб дитина відчувала себе більш впевнено. Уникайте фраз, що можуть налякати («тепер почнеться справжнє життя», «буде важко»), натомість створюйте позитивні очікування.

Спільні покупки.

Дозвольте дитині брати участь у виборі шкільного приладдя, рюкзака, форми. Це створює відчуття причетності та очікування свята. Нехай дитина сама обере зошити з улюбленими героями або пенал, який їй подобається.

Режим дня. Поступово, за 1-2 тижні до 1 вересня, поверніться до шкільного режиму дня (ранній підйом, час для сну). Це допоможе уникнути стресу від різкої зміни графіка.

День свята – особлива атмосфера. Святковий настрій зранку. Розбудіть дитину лагідно, привітайте її з цим важливим днем. Нехай ранок буде наповнений радістю, а не поспіхом.

Святковий вигляд. Одягніть дитину охайно та святково. Якщо в школі є традиція вишиванок, - це чудовий спосіб підкреслити патріотизм. Зробіть гарну зачіску, але не захоплюйтеся, дитині повинно бути зручно.

Сніданок. Приготуйте улюблений сніданок дитини. Це додасть їй сил та позитивних емоцій.

Обов'язково зробіть багато фотографій та відео. Це пам'ять на все життя. Зафіксуйте емоції дитини, зустріч з однокласниками. У цей день дитині особливо потрібна ваша присутність і підтримка. Тримайте її за руку, посміхайтесь, підбадьорюйте. Звертайте увагу на настрій дитини. Якщо вона виглядає втомленою, наляканою або розгубленою, будьте готові її заспокоїти, обійняти, відвести в тихе місце.

Не плануйте надто багато заходів на цей день. Після шкільних урочистостей дитина може бути втомленою. Після свята обговоріть з дитиною, що їй сподобалося, хто з нею познайомився. Наголошуйте на позитивних моментах.

Заздалегідь дізнайтеся про заходи безпеки в школі, розташування укриттів. Поясніть дитині, як діяти під час повітряної тривоги, але зробіть це спокійно, без паніки.

Якщо свято проходить онлайн або в скороченому форматі, поясніть дитині, чому так відбувається, і зосередьтеся на позитивних сторонах (наприклад, «ми можемо вчитися, навіть коли навколо війна»).

Ваша власна спокійність та впевненість передадуться дитині. Якщо ви будете тривожитися, це може вплинути на її настрій.

Якщо в школі вшановують пам'ять загиблих, поясніть дитині, що це знак вдячності тим, хто захищає нас, і що завдяки їм ми можемо йти до школи.

Пам'ятайте, що Перше вересня – початок великого шляху. Ваша любов, підтримка та увага допоможуть дитині відчути себе впевнено та радісно у цей важливий день.

Поради для батьків учнів середньої (5-9 класи) та старшої школи (10-11/12 класи) значно відрізнятимуться від тих, що даються батькам першокласників. Якщо для наймолодших головне – створити атмосферу свята, зменшити тривогу та допомогти адаптуватися до нової ролі школяра, то для підлітків акценти зміщуються на підтримку самостійності, мотивації, психологічної стійкості та підготовку до майбутнього.

Ось ключові відмінності та специфічні поради:

1. *Фокус на самостійності та відповідальності* (замість тотального контролю).

2. *Залученість*. Якщо у першокласників батьки активно залучені до всіх аспектів – збори портфеля, контроль розкладу, допомога з домашніми завданнями, то для підлітків – все навпаки.

3. *Довіра та делегування*. Дозвольте дитині самостійно готуватись до школи, збирати портфель, контролювати свій розклад та дедлайни. Ваша роль – бути поруч, якщо потрібна допомога, а не робити все за неї. Підтримуйте, але не робіть все за дитину. Допоможіть розробити систему планування часу, якщо це необхідно.

Якщо дитина має кишенькові гроші, обговоріть, як вона планує їх витратити, зокрема на шкільні потреби, якщо це передбачено.

4. Психологічна підтримка та розуміння важливі для всіх, але якщо для першокласників головне – радість, веселощі, уникнення страхів, то для підлітків – відкритий діалог, підлітки можуть бути замкнутішими. Проявіть інтерес до їхнього шкільного життя, але без тиску. Запитуйте про друзів, нові предмети, виклики. Дозвольте дитині висловлювати фрустрацію, невдоволення, втому. Важливо, щоб вона знала, що вдома її завжди вислухають і зрозуміють.

Будьте чуйними до змін у поведінці, настрої. Підлітковий вік – час гормональних змін та пошуку ідентичності, що може викликати стрес. Якщо помітили тривожні ознаки (апатія, різка зміна кола спілкування, проблеми зі сном), не соромтеся звернутися до фахівця.

Для підлітків важливим є коло спілкування. Підтримуйте їхнє бажання зустрічатися з друзями (звісно, якщо це безпечно) та брати участь у позашкільних заходах.

Атмосфера свята змінюється якщо для першокласників важливо ігри та багато подарунків, то для підлітків важливо більш неформальне святкування. Можливо, це буде спільний похід з класом, вечірка з друзями, сімейний обід. Важливо, щоб це було те, що приємно саме підлітку, а не лише «обов'язковий захід». Дозвольте простір для зустрічі з друзями. Для них 1 вересня – це насамперед можливість побачити друзів після літа. Підтримайте цю соціальну складову. Навіть без пишної лінійки, можна створити пам'ятні моменти – спільне фото класу, обмін враженнями про літо.

Отже, хоча 1 вересня залишається знаковою датою для всіх школярів, батьківські поради та стратегії підтримки повинні гнучко адаптуватися до віку дитини та її поточних потреб, особливо в умовах триваючої війни.

Збори до школи, довгоочікувані зустрічі з друзями, урочистості першого дня занять – все це чекає на вашого сина або доньку у перший день вересня. А як зробити, щоби і у вашому домі була святкова атмосфера, а дитина – почувала себе у приємній ролі «винуватця» свята?

Дехто з батьків жартує: хочеш зробити перше вересня незабутнім для дитини, дозволь їй не йти до школи. Насправді такому «подарунку» малюк або підліток навряд чи зрадіє. Адже йому хочеться бути разом з усіма у такий день, не залишатися осторонь свята. До того ж, щоб надалі почуватися комфортно у класі та школі, у новий колектив треба вливатися поступово.

Свято Першого дзвоника – це традиційно урочистий початок нового навчального року для всіх школярів, від наймолодших до випускників. Ви готові трохи пофантазувати та вигадати власні, домашні, особисті способи святкування Першого вересня? **Тому пропонуємо кілька порад, як провести перший день навчального року і зробити це свято яскравим і незабутнім для школяра, для себе і рідних.**

☞ **Пригостіть дитину смачненьким.** Це, мабуть, найпростіший та найдоступніший спосіб порадувати малюка. Можна організувати похід у дитяче кафе з однокласниками. Запропонуйте таку зустріч дітям і їхнім батькам одразу після урочистостей у школі. Після літа друзі з радістю зустрінуться й поспілкуються за чашкою шоколаду зі смачним тістечком.

Найзручніше завітати до спеціалізованого дитячого кафе або кафе-морозива. Адже там є не тільки відповідне меню, але й працівники, які розважатимуть юних відвідувачів. Затишне місце, можливо, навіть з анімацією знайдеться практично в будь-якому торговому центрі. До того ж, комфортно там буде і батькам, адже вони теж зможуть посидіти й поспілкуватися.

З дитиною можна відвідати і «доросле» кафе. Наприклад, заклад із солодощами ручної роботи, або майстерню шоколаду. Дитина відчуватиме себе трохи дорослішою. А різноманітні смаколики створять незабутній святковий настрій.

☞ Відвідайте цікаві місця

Перше вересня – день і робочий, і вихідний водночас. Після школи завітайте до тих місць, куди не встигли сходити на канікулах, або де були давно. Вирушайте, приміром, у зоопарк. Напевне, у цей день для дітей там організують конкурси, розважальні програми, розіграші та концерти. А ще пройдіться вольєрами із тваринками та спостерігайте за їх поведінкою та звичками.

☞ Зроби школяру незвичайний подарунок

Подаруй сину або донечці на День знань щось оригінальне, – те, про що вони давно мріяли. Головне, щоб подарунок заохочував краще вчитися, багато читати та набувати нових знань. Що саме це буде,

добре поміркуйте, бо ви знаєте свою дитину, як ніхто інший, а також те, що їй, дійсно, порадує. При цьому подарунок може зовсім не бути дорогим.

☞ Зніміть про дитину фільм

Є мобільний телефон або навіть відеокамера? Тоді за справу, запросіть до зйомок однокласників і друзів, бабусь і дідусів. Не сумнівайся, буде дуже весело! Усі герої стрічки нехай побажають щось дитині з нагоди першого вересня. А мама з татом і бабусі-дідуся розкажуть про свій День знань. Може вийти оригінальне та пам'ятне кіно.

Яку б власну святкову ідею ви не втілювали першого вересня, намагайтеся зробити цей день по-справжньому святковим. Нехай у вашому домі пахне духмяним пирогом, а батьки і рідні будуть поруч з дитиною. Насправді, не так важливо, що ви робитимете, головне – всією сім'єю і у чудовому настрої!

ПЕРШЕ ВЕРЕСНЯ – ТРАНСФОРМАЦІЯ СВЯТА

Як звичайний День знань перетворити на феєрверк вибухових емоцій? Ми кажемо «ні» традиційним урочистим лінійкам і гучним промовам, і пропонуємо вам добірку цікавих ідей, які допоможуть зробити свято незабутнім:

1. За два тижні до 1 вересня у соцмережі зробіть опитування про те, як можна організувати у школі початок навчального року:

- Як назвати зустріч зі школою 1 вересня?
- Яка має бути максимальна тривалість загального зібрання школи у цей день (у будь-якому форматі)?
- Що може бути на нашому святі?
- Проти чого ви категорично проти?

1. З урахуванням цих побажань та ідей, розробіть свій сценарій свята.

Гімн України слухати не в запису, а щоб його заспівали хтось з учнів, вчителів або батьків. Вийде більш душевно і щиро.

2. Замість стандартної лінійки можна організувати:

- ❖ «Відкритий мікрофон», де кожен бажаючий зможе продемонструвати свої таланти, або сказати привітання і побажання.
- ❖ «Телеміст» із воїнами або інтерв'ю з героями.
- ❖ Танцювальний флешмоб учнів і учителів (або батл).
- ❖ Святкову розминку з руханкою під музику як заряд енергії для всіх!

- ❖ Відеопривітання від випускників, воїнів, волонтерів.
- ❖ Створіть фотозону «Моя мрія – мирна Україна», банери з фото учнів, стіну побажань.
- ❖ Обов'язково поцікавтесь у батьків, чи можуть вони поділитися своїми знаннями. Можна залучити фахівців із різних напрямів та організувати воркшопи або тренінги.
- ❖ Запропонуйте учням принести не традиційний букет квітів, а вазон, щоб прикрасити клас. Не використовуйте повітряних кульок, особливо тих що запускають у повітря.
- ❖ Провести дослідження зросту ваших учнів. Просто зробіть позначки на стіні коридору. Бажано, окремо для початкової і окремо для старшої школи. Так вам легко вдасться з'ясувати і наочно продемонструвати середній зріст ваших учнів. Усе, що вам для цього треба це фломастери. (Такі дослідження проводили в кількох музеях у різних куточках світу. Наприклад, твір мистецтва Романа Ондака «Вимірювання Всесвіту» створили 90 000 людей. <https://publicdelivery.org/roman-ondak-measuring-the.../>)

Не забудьте обговорити новий формат святкування Першого Дзвоника з батьками та учнями, аби уникнути непорозумінь. Тоді свято відбудеться так, як ви його собі уявили, а учасники отримають позитивні емоції.

ПЕРШИЙ УРОК В НОВІЙ ШКОЛІ ЗНАЙОМСТВО

До вашого класу прийшли нові учні і почувають себе ніяково через те, що нікого не знають? Допоможіть їм познайомитись з класом і школою. Придумайте цікавий квест, в якому школярі та їхні батьки проявлять максимум винахідливості. Мотивуйте школярів.

Корисні вересневі ігри на знайомство і згуртування колективу

Як учителю зробити так, щоб діти раділи новим обличчям у колективі та швидко запам'ятали один одного? Пропонуємо вам легкі та невимушені ігри.

Початок нового навчального року – це важлива подія у житті кожної дитини. Важливу роль у цій події відіграє спілкування з однолітками. Особливо, коли дитина прийшла у клас, де є нові учні. Поліпшити знайомство, нагадати один одному про себе та створити атмосферу довіри і позитивного настрою допоможуть ігри, які мають ще назву «криголами».

Ці активності підійдуть для тих, хто давно знайомий та думає, що все один про одного знає, і для тих, хто прийшов до класу нещодавно.

Створіть спільний (або кожен окремо) список завдань на рік. Дізнайтесь в учнів, чого вони очікують цього року від себе та від школи, і чого прагнуть досягнути. Як додатковий бонус, можна записати короткий мотивуючий відеоролик, який надихатиме кожного на нові звершення.

- Чарівний пензлик. Дітям демонструється чистий аркуш паперу: потрібно покласти його на стіл, посипати зверху чарівним

порошком і змести його чарівним пензлем. Після цього лист знову показується дітям, але тепер на ньому проявиться ім'я учня (такого ефекту можна досягти, якщо попередньо написати ім'я на аркуші безбарвним клеєм або кремом). Коли вщухнуть захоплення дітей, вчитель запропонує встати тим учням, яких звуть так само, як написано на аркуші. Завдяки магії, ці імена обов'язково запам'ятаються.

- Ім'я – асоціація. Діти встають в коло. Кожен у порядку черги називає своє ім'я та додає слово, з яким він себе асоціює. Можна запропонувати конкретну тему для таких асоціацій: колір, квітка, природні явища і т.п. Діти – ще ті креативщики, тому буде весело всім.
- Поміняймося місцями. Діти сидять в класі за партами. Учитель промовляє фразу: «Нехай поміняються місцями ті, хто ...». Щоразу він називає нову ознаку:
 - ✚ любить їсти морозиво;
 - ✚ вміє грати в футбол;
 - ✚ має вдома кішку і т.д.

Після слів учителя діти, для яких підходить вказане формулювання, повинні встати, а потім у довільному порядку помінятися місцями один з одним.

- Відкриваємо серця один одному. Дітям роздають шаблони сердечок. Кожен повинен написати на ньому своє ім'я і опустити в скриньку або капелюх, який тримає учитель. Після цього учитель йде по колу, і кожна дитина дістає будь-яке сердечко навмання. Прочитавши ім'я, школяр повинен назвати якість характеру однокласника, якого він назвав, і віддати йому сердечко.
- Улюблена тварина та її звук. Кожен учень по черзі називає свою улюблену тварину і відтворює звук, який вона видає, або показує, як вона рухається. Інші можуть спробувати вгадати тварину. Це весела та динамічна гра, яка знімає напругу, дозволяє дітям розслабитися та проявити себе без зайвих слів.

Середня школа

- Знайди того, хто... Підготуйте картки для бінго з різними твердженнями або питаннями, які можуть стосуватися дитячих інтересів. Наприклад: "Знайди того, хто любить піцу", "Хто має домашнього улюбленця", "Хто народився влітку", "Хто вміє плавати", "Хто любить читати книги". Діти ходять по класу і питають одне одного, щоб знайти тих, хто відповідає твердженням, і отримати їхній підпис у відповідній клітинці. Мета – заповнити рядок, стовпчик або всю картку. Це активна гра, яка заохочує дітей розмовляти одне з одним, шукати спільні риси та розвивати навички спілкування.
- Павутинка дружби. Усі стають у коло. Учень, який починає, бере клубок ниток (можна використовувати яскраву пряжу), називає своє ім'я та якусь цікаву інформацію про себе (наприклад, улюблене хобі, вид спорту, щось, що йому подобається). Потім, тримаючи кінець нитки, він кидає клубок комусь іншому в колі. Той, хто спіймав клубок, називає своє ім'я та факт про себе, тримає нитку і кидає клубок далі. Так триває доти, доки не утвориться велика "павутинка". Наприкінці можна попросити дітей розповісти, що вони дізналися про інших. Створює візуальне представлення того, як усі пов'язані, і допомагає дітям запам'ятовувати імена та інтереси одне одного.

- Одне слово про себе. Кожен учень по черзі говорить одне слово, яке, на його думку, найкраще описує його чи його настрій зараз. Наприклад: "веселий", "мрійник", "тихий", "енергійний", "творчий". Можна попросити коротко пояснити свій вибір. Це швидкий спосіб представитися, дізнатися про риси характеру інших і розпочати діалог про те, чому було обрано саме це слово.
- Мій супергерой. Кожен учень по черзі уявляє себе супергероєм і називає своє ім'я супергероя, а також одну суперсилу, яку він має (наприклад: Супер-читач, який може прочитати будь-яку книгу за секунду; Містер-Сміх, який може розсмішити всіх навколо; Прискорювач, який може швидко розв'язувати задачі). Ця гра стимулює креативність, дозволяє дітям проявити свою уяву і дізнатися про їхні приховані "таланти" та бажання.

Старша школа

- Дві правди і одна неправда. Кожен учасник по черзі називає три "факти" про себе, два з яких є правдою, а один – неправдою. Завдання інших – вгадати, що саме є неправдою. Це чудовий спосіб дізнатися цікаві та несподівані факти про людей, а також розвиває спостережливість та інтуїцію.
- Ніколи я не... . Учасники по черзі кажуть «Ніколи я не...» і додають до цього якусь дію, яку вони ніколи не робили (наприклад, «Ніколи я не стрибав з парашутом»). Ті, хто цю дію робив, повинні виконати якусь дію (наприклад, підняти руку, зробити крок вперед, тощо). Допомагає дізнатися про досвід та вподобання інших людей у легкій та часто кумедній формі.

- Острів. Задайте гіпотетичну ситуацію: «Якби ви опинились на безлюдному острові і могли взяти з собою тільки три предмети, що б це було і чому?» Ця гра стимулює креативне мислення, дозволяє дізнатися про пріоритети людей та їхнє вміння мислити в екстремальних ситуаціях.
- 9 запитань для зустрічі. Нижче наведено дев'ять запитань, які викликають захоплюючі дискусії та змусять усіх обговорити:
 - 1) Якби ти міг мати будь-яку надздібність, що б це було і чому?
 - 2) Яка найпригодливіша річ, яку ви коли-небудь робили?
 - 3) Поділіться книгою, фільмом або піснею, які залишили на вас незабутнє враження.
 - 4) Якби ви могли подорожувати в будь-яку точку світу, куди б ви поїхали і чому?
 - 5) Яка ваша улюблена їжа після довгого дня?
 - 6) Розкажіть нам про свій прихований талант або хобі.
 - 7) Над якою метою ви зараз працюєте, особистою чи професійною?
 - 8) Якби ви могли повечеряти з будь-якою історичною особою, хто б це був і про що б ви її запитали?
 - 9) Яка найкраща порада, яку ви коли-небудь отримували?

Поради для використання криголамів:

- Враховуйте аудиторію, обирайте ігри, які відповідають віку, інтересам та рівню комфорту учасників.
- Створіть позитивну атмосферу, будьте доброзичливими та заохочуйте всіх до участі.
- Простота правил, переконайтеся, що правила гри зрозумілі та легко запам'ятовуються.
- Активна участь, заохочуйте всіх дітей брати участь, але не тисніть, не змушуйте нікого брати участь, якщо вони не хочуть. Мета – розслабити людей, а не створити дискомфорт.
- Завжди починайте з себе, якщо ви взяли роль ведучого на себе то, покажіть приклад, першим взявши участь у грі.
- Будьте гнучкими. Не бійтеся адаптувати правила гри під конкретну ситуацію або кількість учасників.

Бажаємо вам втілити будь-яку оригінальну ідею у життя і насправді, не важливо, як саме ви організовуватимете свято Першого дзвоника, адже головне – робити це з любов'ю.

ПЕРШИЙ УРОК У 1 КЛАСІ

Перший урок має бути сповнений позитивних емоцій та дива. Подумайте про тему, яка буде близькою для малюків і водночас пов'язана зі школою. Наприклад: «Подорож до Країни Знань», «Школа – наш чарівний будинок», «Дім, де живуть знання».

Прикрасьте клас, яскраві картинки, плакати, гірлянди, малюнки. Створіть святкову та затишну атмосферу.

Центральна зона або дошка. Розмістити великий напис: «Ласкаво просимо, першокласники!», «З Україною в серці до нових знань!», «Мій дім – Україна. Моя сила – знання» або «Разом сильні! Разом навчаємося!»

Стрічки у кольорах прапора, паперові соняхи – символ стійкості, малюнки або фото дітей (якщо є). «Дерево мрій» – на ватмані чи дошці, де кожен приклеює листочок із власною метою.

Іменні бейджики або таблички на парти з іменами дітей та, можливо, кумедним малюнком. Це допоможе дітям швидше запам'ятати одне одного і відчувати себе важливими.

Невеликі подарунки, олівці, гумки, маленькі зошити або закладки для книг. Це символ початку їхнього шкільного шляху.

Музичний супровід, оберіть веселі, легкі дитячі пісні, які можна увімкнути на початку уроку та/або під час ігор.

Мета уроку: створити емоційно комфортну атмосферу для першокласників, сформувати позитивне ставлення до школи,

познайомити дітей одне з одним та з учителем, пробудити інтерес до навчання та викликати радісне очікування шкільного життя.

Очікувані результат

Після уроку учні:

- відчуватимуть себе більш впевнено та безпечно в новому середовищі;
- познайомляться з однокласниками та учителем у невимушеній, доброзичливій атмосфері;
- знатимуть основні правила шкільного життя (в адаптованій, ігровій формі);
- зможуть висловити, що для них означає бути школярем;
- відчують себе частиною шкільної родини.

Сценарій першого уроку для учнів 1 класу «ЧАРІВНИЙ СТАРТ»

Зустріч та знайомство. Тепла зустріч, зустрічайте кожного учня з посмішкою біля дверей класу. Називайте їх по імені, якщо маєте списки заздалегідь. Допоможіть знайти їхнє місце.

Коли всі сядуть, привітайте дітей та їхніх батьків (якщо вони присутні) зі святом першого дзвоника.

Вступне слово вчителя на першому уроці в 1 класі

Шановні діти, любі батьки, дорогі гості!

Я рада вітати всіх вас у нашому класі! Сьогодні для нас усіх особливий день – День знайомства зі школою, з новими друзями і, звичайно, зі мною – вашою першою вчителькою.

Погляньте навколо! Це наш новий дім знань, де ми будемо разом відкривати дивовижний світ. Кожен куточок цього класу вже чекає на ваші посмішки, ваші запитання та ваші маленькі відкриття.

Що нас чекає?

Ми будемо вчитися читати, уявляєте, скільки цікавих історій ми зможемо прочитати самі!

Ми навчимося писати, і зможемо писати листи, вітання та навіть свої власні казки!

Ми будемо рахувати, додавати, віднімати – і станемо справжніми математиками!

Ми будемо малювати, співати, гратися і дізнаватися багато нового про світ, який нас оточує – про квіти, пташок, зірки і, звичайно, про нашу прекрасну Україну.

Найголовніше в школі та в нашому класі це:

- *Дружба та взаємодопомога, у нашому класі ми станемо великою і дружною родиною. Ми будемо підтримувати одне одного, допомагати, якщо щось не виходить, і разом радіти успіхам.*
- *Відкритість та цікавість тому не бійтеся запитувати! Кожне ваше запитання – це крок до нового знання.*
- *Безпека та турбота, у школі ми будемо піклуватися одне про одного. Якщо вам буде сумно, страшно чи щось незрозуміло – завжди звертайтеся до мене. Я тут, щоб вам допомагати і підтримувати. Наша школа – це безпечний простір, де кожен почуватиметься захищеним. це місце, де вони стануть розумнішими та знайдуть нових друзів.*

Дорогі батьки!

Я також вітаю вас із цією важливою подією. Ми разом пройдемо цей шлях, ваша підтримка та співпраця – запорука успіху наших дітей. Я завжди відкрита до спілкування і готова відповісти на ваші запитання.

А зараз, дорогі діти ми вирушаємо у «Цікавий світ знань», і перед тим як подорожувати нам необхідно познайомитися.

Гра «Наше ім'я – наша суперсила»

Почніть з себе: «Привіт, я ваш/а учитель/учителька, мене звуть [Ваше ім'я]. Моя суперсила – розповідати цікаві історії!»

Потім попросіть кожного учня по черзі назвати своє ім'я і якусь «суперсилу» (наприклад, «Я Артем, і я добре малюю», «Я Марічка, і я люблю співати»). Це допоможе дітям не тільки познайомитися, а й відчувати свою унікальність.

Більше інтерактивних ігор на знайомство тут: <https://salo.li/d15ae8e>

Для того щоб подорожувати безпечно у «Цікавий світ знань», нам необхідні правила.

Гра «Мій клас – моя команда»

Запитайте дітей: «Що потрібно робити, щоб нам було добре разом у класі?», «Як ми можемо допомагати одне одному?». Записуйте їхні відповіді на дошці у вигляді малюнків або простих фраз (наприклад, «Бути дружніми», «Слухати уважно», «Допомагати», «Бути охайними»).

Підсумок гри: «Погляньте, скільки добрих справ ви придумали! Якщо ми всі будемо так поводитися, наш клас стане дружнім та веселим місцем. Ми – команда! Зробіть невеликий жест «Обійми хвилиною» - кожний по черзі передає легке торкання чи обійми сусіду, ніби дружня хвиля по колу або «Передай посмішку по колу». Це допоможе учням відчувати собі частиною класної спільноти та членом команди.

«Створюємо разом» Створення символу, колажу або картини, також може бути ефективним засобом згуртування, оскільки вимагає від дітей спілкування та взаємодії. Вам знадобиться ватман, наліпки, аплікації, малюнки з смайликами з різним настроєм та різними емоціями, маркери, – все, за допомогою чого можна створити барвистий і красивий колаж або картину.

Забезпечте достатньо матеріалів для всіх учасників. Діти повинні мати можливість вільно висловлювати свої ідеї. Важливо, щоб гра була веселою та невимушеною. Не забувайте про позитивне заохочення та підтримку. Після гри обговоріть з дітьми, що їм сподобалось, що було складно, і що вони навчилися.

Підбиття підсумків та побажання

Вручіть підготовлені подарунки. Поясніть, що це їхні перші шкільні скарби. Побажайте дітям успіхів, радості від навчання та багато нових друзів. Скажіть, що ви завжди будете поруч, щоб допомогти.

Можна завершити урок колективним виконанням простої дитячої пісні або вірша про школу.

Заключні слова вчителя:

Любі мої першокласники! Пам'ятайте, що школа – це цікава пригода. Нехай кожен день приносить вам радість відкриттів, нові знання та справжніх друзів. Я вірю в кожного з вас! Ви – молодці!

З початком нового навчального року! Ласкаво просимо до школи!

Ключові акценти для вчительки

- ✓ *Посмішка і доброзичливість* – це перше, що побачать діти.
- ✓ *Чітка, повільна мова*, малюкам потрібно більше часу на сприйняття.
- ✓ *Візуальний контакт*, дивіться кожному в очі, це створює відчуття індивідуального звернення.
- ✓ *Будьте спокійні та терплячі*, перший клас – це стрес для багатьох дітей. Будьте їхньою опорою.
- ✓ *Ваша щира радість* передасться і дітям. Використовуйте голос та міміку, зробіть урок емоційним та виразним.
- ✓ Важливо, щоб діти відчули *безпеку та підтримку*.

- ✓ *Довгі промови втомляють* першачків тому говоріть коротко і по суті. Якщо діти втомлюються, зробіть коротку розминку або веселу руханку.
- ✓ *Спілкуйтеся з батьками*, дайте їм необхідну інформацію та покажіть, що ви відкриті до діалогу.
- ✓ *Фото на пам'ять*, запропонуйте зробити спільне фото класу на згадку про цей особливий день.

Пам'ятайте, що головна мета першого уроку – це створити позитивне враження про школу, розвіяти страхи та викликати інтерес до навчання. Удачі вам у цьому важливому починанні!

Сценарій першого уроку для учнів 2-4 класів «НЕЗЛАМНА УКРАЇНА - ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ»

Мета уроку:

- ✓ Формувати в учнів уявлення про стійкість та незламність українського народу у боротьбі за незалежність.
- ✓ Виховувати почуття патріотизму, гордості за свою країну та повагу до захисників України.
- ✓ Ознайомити з основними символами української державності та їх значенням.
- ✓ Надихнути дітей на добрі справи та віру в майбутнє України.

Обладнання:

- ✓ Державні символи України (прапор, герб).
- ✓ Мапа України.

- ✓ Малюнки або фотографії із зображенням символів незламності (соняшник, пшениця, калина, вишиванка).
- ✓ Музичний супровід (дитячі патріотичні пісні).
- ✓ Матеріали для творчої роботи (папір, олівці/фломастери).
- ✓ Відеоролик.

Хід уроку

I. Організаційний момент (5 хвилин)

Вчитель. Доброго дня, любі діти! Я вітаю вас із початком нового навчального року! Сьогодні наш перший урок особливий, адже ми зібралися у важливий для нашої країни час. Цей рік ми розпочинаємо як справжні українці – з вірою в нашу перемогу та вдячністю нашим захисникам.

II. Вступна частина. Україна – наша Батьківщина (10 хвилин)

Вчитель. Погляньте на наш **прапор**. Які кольори ви бачите? Що вони символізують? (Відповіді дітей: синій – небо, жовтий – пшениця). Так, це мирне небо над золотими полями України. А це наш **герб** – **Тризуб**. Він є символом сили та волі.

(Показати на мапі Україну).

Вчитель. Погляньте, яка велика і красива наша Україна! Це наша Батьківщина, земля, де ми народилися, де живуть наші родини. У ній є високі гори і широкі степи, великі міста і маленькі села.

III. Головна частина. Незламність українського народу (15 хвилин)

Вчитель. Зараз наша Україна переживає важкі часи. На нашу землю прийшов ворог, який хоче забрати нашу свободу, нашу мову, наші традиції. Але українці – дуже сильний, сміливий і незламний народ! Ми не віддаємо своєї землі!

(Показати фотографії/малюнки символів незламності та коротко розповісти про них):

- ❖ **Соняшник:** Як соняшник завжди тягнеться до сонця, так і українці завжди прагнуть до світла, миру та свободи.
- ❖ **Пшениця:** Це символ достатку та нашої родючої землі, яку ми захищаємо.
- ❖ **Калина:** Символ України, краси та стійкості.
- ❖ **Вишиванка:** Це не просто одяг, це наш код, наша історія, наша краса, яку ми зберігаємо.

Вчитель. Наші воїни – справжні герої. Вони мужньо боронять нашу землю, щоб ми з вами могли навчатися, гратися та жити у вільній країні. А як ви думаєте, що допомагає українцям бути такими незламними? (Відповіді дітей: любов до України, дружба, сміливість, віра).

Вчитель. Правильно! Українців об'єднує любов до рідної землі, взаємодопомога і віра в добро. Навіть найменші українці, такі як ви, можуть бути незламними. Як? (Відповіді дітей: добре вчитися, допомагати батькам, бути слухняними).

IV. Творче завдання: «Моя незламна Україна» (10 хвилин)

Вчитель. А зараз я пропоную вам намалювати, що для вас означає незламність України. Це може бути соняшник, прапор, захисник, або щось інше, що спадає вам на думку, коли ви чуєте слово «незламність».

(Діти малюють під спокійну патріотичну музику. Можна запропонувати висловитися бажаючим про свої малюнки).

V. Підсумкова частина. Віра в Перемогу (5 хвилин)

Вчитель. Молодці, ви створили чудові малюнки! Подивіться, скільки сили і краси в цих роботах.

Вчитель. Кожен із вас – це маленька частинка великої, сильної української нації. Наша сила в єдності, у нашій вірі в добро, у любові до України. Я вірю, що зовсім скоро ми святкуватимемо нашу Велику Перемогу! І кожен із вас робить свій внесок у неї – своїм навчанням, своєю любов'ю до рідного краю, своїми добрими справами.

(Можна завершити урок колективним виконанням короткого фрагменту гімну України або іншої патріотичної пісні, або прочитати патріотичний вірш).

Вчитель. Дякую вам за урок! Пам'ятайте: ми – українці, і ми незламні!

Додаткові поради:

- 1) Адаптуйте мову, використовуйте прості, зрозумілі для дітей слова та речення.
- 2) Інтерактивність, заохочуйте дітей до діалогу, ставте відкриті запитання.
- 3) Позитивний настрій, незважаючи на серйозність теми, намагайтеся підтримувати позитивну та надихаючу атмосферу, пам'ятайте, що сьогодні святковий день.

4) Короткі відео, якщо є можливість, можна показати короткий, оптимістичний, адаптований для дітей відеоролик про Україну або її символи:

✓ Дітям про рідний край. «Україна - наша Батьківщина» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oq6w5F2gghU&pp=0gcJCfwAo7VqN5tD>

✓ Україна - моя Батьківщина. URL: https://www.youtube.com/watch?v=lPwtmZA_C1c

✓ Збірка відео «Моя країна – Україна» URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLtYOMVmP4SzG2aKcWitGTxN5G0DHsvL-H>

Зворотний зв'язок, запитайте дітей, що їм найбільше запам'яталося з уроку; про їхній емоційний стан під час уроку і в його кінці; які причини цього? що нового дізналися, чого навчилися? як оцінюють свою участь на уроці?

Сценарій першого уроку для учнів 5-9 класів «УКРАЇНЕЦЬ ЦЕ НЕЗЛАМНІСТЬ, ГІДНІСТЬ, МАЙБУТНЄ»

Мета уроку:

- ✓ Формувати риси та якості особистості "українця-переможця": виховувати внутрішню силу, стійкість, відповідальність, ініціативність та прагнення до саморозвитку.
- ✓ Виховувати почуття гордості та приналежності до незламного українського народу, усвідомлення власної ролі в історії та майбутньому країни.

- ✓ Виховувати відчуття пошани до загиблих героїв, поваги до Збройних Сил України та всіх причетних до справи захисту України, формування глибокої вдячності та пам'яті.
- ✓ Формувати національну свідомість, любов до рідного краю, повагу до культури та історії рідного народу, розуміння власної ідентичності та спадщини.

Обладнання:

- ✓ Державні символи України (прапор, герб, гімн).
- ✓ Мапа України.
- ✓ Інтерактивна дошка або проєктор.
- ✓ Мультимедійна презентація (фотографії героїв, символів незламності, культурних пам'яток).
- ✓ Аудіозаписи (Гімн України, сучасні патріотичні пісні).
- ✓ Матеріали для групової роботи (фліпчарти, маркери, стікери).
- ✓ Свічка пам'яті.

Хід уроку

I. Організаційний момент та вступне слово (7-10 хвилин)

Вчитель. Доброго дня, шановні учні! Вітаю вас із початком нового навчального року. Сьогодні ми починаємо наш навчальний рік з особливого уроку, який присвячений нам – українцям, нашій незламності, гідності та нашому спільному майбутньому.

(Звучить фрагмент Гімну України. Учні стоять.)

Вчитель. Сідайте, будь ласка. Ми живемо у час, коли кожен із нас є свідком і учасником творення історії. Наша країна бореться за свою свободу, і в цій боротьбі народжується нова генерація українців – українців-переможців. Що це означає? Які риси притаманні таким людям? Давайте разом над цим поміркуємо.

II. «Українець-переможець»: хто він? (15-20 хвилин)

Вчитель. Коли ми говоримо про **перемогу**, ми розуміємо не лише перемогу на полі бою. Це також перемога духу, перемога над страхом, над зневірою. Це щоденна праця кожного з нас.

Обговорення в групах: Учні об'єднуються в 3-4 групи. Кожна група отримує завдання:

- **Група 1: Якості "українця-переможця" на полі бою.** Які риси характеру дозволяють нашим воїнам бути непереможними? (Мужність, відвага, стійкість, взаємодопомога, стратегічне мислення).

- **Група 2: Якості "українця-переможця" у тилу.** Як кожен із нас, хто не воює, може бути переможцем? (Працьовитість, відповідальність, волонтерство, навчання, підтримка, віра).
- **Група 3: Історичні приклади незламності.** Згадайте відомих історичних діячів або події, які демонструють незламність українського народу. (Козаки, Січові Стрільці, дисиденти, Революція Гідності).

(Представлення результатів роботи груп. Запис ключових слів на дошці/фліпчарті.)

Вчитель. Дякую за ваші відповіді. Ми бачимо, що **українцем-переможцем** є кожен, хто своєю працею, вірою і стійкістю наближає нашу Перемогу. Це не лише про військові дії, це про щоденне життя, про вміння бути гідним громадянином своєї країни.

III. Пам'ять про Героїв та повага до Захисників (10-15 хвилин)

Вчитель. На жаль, ціна нашої свободи дуже висока. Багато найкращих синів і доньок України віддали своє життя за наше майбутнє. Ми повинні завжди пам'ятати їхній подвиг.

(Хвилина мовчання / хвилина честі)

Вчитель. Пам'ять про загиблих героїв – це наш священний обов'язок. А ще ми маємо пам'ятати про тих, хто щодня захищає нас – про **Збройні Сили України**, про волонтерів, медиків, рятувальників – про всіх, хто наближає Перемогу. Вони – наш щит і наша надія. Ми вдячні їм за кожен день.

(Можна показати короткий мотивуючий відеоролик про ЗСУ (без жорстоких сцен, акцент на захист, взаємодопомогу, героїзм) або фотографії воїнів.)

Вчитель. Яким чином ми можемо висловити свою повагу та вдячність нашим захисникам? (Відповіді учнів: донатити, писати листи, підтримувати їхні родини, добре вчитися, бути гідними громадянами).

IV. Національна ідентичність: культура, історія, майбутнє (10-15 хвилин)

Вчитель: Бути українцем – це не лише мати український паспорт. Це знати свою **історію**, пишатися своєю **культурою**, любити свою **мову**, шанувати **традиції**. Це те, що робить нас унікальними, що відрізняє нас від інших.

Завдання «Мій внесок у майбутнє України». На стікерах або невеликих аркушах паперу учні записують 1-2 дії, які вони особисто можуть зробити для розвитку України, збереження її культури, мови, історії. Наприклад: «вивчати історію рідного краю», «читати українські книги», «спілкуватися українською», «брати участь у волонтерських акціях».

(Учні по черзі озвучують свої ідеї та прикріплюють їх на фліпчарт або дошку, створюючи «Дерево майбутнього» або «Стіну ідей».)

Вчитель. Подивіться, скільки чудових ідей! Кожна ваша дія, навіть найменша, є важливим кроком до побудови сильної, процвітаючої, європейської України.

V. Підсумки уроку. Наше гасло (5-7 хвилин)

Вчитель. Сьогодні ми говорили про те, що таке бути **українцем-переможцем**. Ми згадували про наших героїв, про важливість поваги та вдячності. Ми усвідомили, що наша ідентичність – це наша сила.

Створення спільного гасла: Учні разом з вчителем формулюють коротке, але змістовне гасло уроку, яке відображає основні ідеї. Наприклад:

«Ми незламні! Ми вільні! Ми - Україна!»

«Пам'ятаємо минуле, творимо майбутнє!»

«Українець-переможець – це я!»

(Колективне промовляння гасла.)

Вчитель. Пам'ятайте, що майбутнє України залежить від кожного з вас. Будьте гідними синами та доньками своєї землі. Будьте **українцями-переможцями!** Вірте в Україну, вірте в себе!

Можна завершити урок патріотичною піснею або оптимістичним віршем про Україну. URL: <https://tsn.ua/other/zavmiraye-serce-35-nerovtornih-virshiv-pro-ukrayinu-vid-vidomih-do-suchasnih-2551243.html>

Рекомендації:

- **АДАПТАЦІЯ КОНТЕНТУ**, залежно від віку учнів (5-9 клас), можна поглиблювати або спрощувати певні аспекти. Для старших класів можна додати більше аналізу, дискусій, історичних фактів.
- **ВІЗУАЛІЗАЦІЯ**, активно використовуйте презентації, відеофрагменти, фотографії для кращого сприйняття матеріалу.
- **ЕМОЦІЙНИЙ ЗВ'ЯЗОК**, створюйте атмосферу гордості, поваги та надії.
- **ЧІТКО ДОТРИМУЙТЕСЬ ТАЙМІНГУ**, щоб встигнути опрацювати всі заплановані етапи.

Сценарій першого уроку для старшокласників «СТІЙКІСТЬ ТА СВІДОМІСТЬ» «НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВИРІ»

Мета уроку:

- Обговорити з учнями їхні емоції та переживання, пов'язані з початком нового навчального року, адаптацією до нових умов.
- Надати учням інформацію та/або поглибити знання про важливість піклування про своє ментальне здоров'я, ознайомити з простими стратегіями самодопомоги.
- Надати учням інформацію та/або поглибити знання про медіаграмотність, інформаційну війну, фейки, формувати розуміння важливості критичного мислення.
- Формувати стійкість до впливу дезінформації, навички критичного осмислення інформаційного контенту.

Обладнання:

- Інтерактивна дошка або проектор.
- Мультимедійна презентація (слайди з ключовими тезами, цитатами, прикладами фейків).
- Фліпчарт або дошка для записів.
- Маркери, стікери.
- Музичний супровід (спокійна, нейтральна фонова музика для деяких етапів).
- Заздалегідь підготовлені картки із ситуаціями для обговорення (для частини про фейки).

Хід уроку

I. Організаційний момент та вступне слово (5-7 хвилин)

Вчитель. Доброго дня, шановні старшокласники! Радий вітати вас у новому навчальному році. Ми знову разом, і це вже привід для оптимізму. Цей рік, як і попередні, ставить перед нами нові виклики, але й відкриває нові можливості. Сьогодні ми поговоримо про важливі речі, які допоможуть нам бути сильнішими, спокійнішими та успішнішими. Ми обговоримо ваші емоції, піклування про себе та про те, як орієнтуватися у сучасному світі інформації.

II. Емоції та переживання на початку року: «Мій Емоційний Барометр» (15-20 хвилин)

Вчитель. Початок нового навчального року – це завжди суміш різних почуттів. Хтось радіє зустрічі з друзями, хтось відчуває тривогу через нові предмети чи виклики, хтось, можливо, втомився і ще не "переключився" на навчання. І це абсолютно нормально.

Активність «Мій Емоційний Барометр»:

- **Завдання:** Запропонуйте учням на стікерах або в зошитах коротко написати 1-2 слова, які описують їхні поточні емоції/очікування від нового навчального року. Можна запропонувати проранжувати свій «енергетичний» рівень від 1 до 10.
- **Обговорення:** Запропонуйте кільком бажаючим поділитися своїми почуттями. Акцентуйте на тому, що всі емоції мають право на існування.
- **Вчитель:** Дуже важливо не ігнорувати свої почуття. Вони є сигналом нашого тіла та психіки про те, що відбувається. А розуміння своїх емоцій – це перший крок до **піклування про своє ментальне здоров'я**.

Вчитель. Що для вас означає ментальне здоров'я? Чому воно таке важливе, особливо зараз? (Обговорення: це не лише відсутність хвороб, а й здатність справлятися зі стресом, реалізовувати свій потенціал, продуктивно працювати та робити внесок у суспільство).

Стратегії самодопомоги:

Вчитель. Існують прості кроки, які допоможуть нам підтримувати своє ментальне здоров'я:

- Здоровий сон, достатня кількість сну – запорука гарного самопочуття та концентрації.
- Фізична активність, спорт, прогулянки, рух допомагають зняти стрес.
- Збалансоване харчування, правильна їжа дає енергію.
- Спілкування, не тримайте переживання в собі, говоріть з довіреними людьми.
- Хобі та відпочинок, знаходьте час на те, що приносить задоволення.
- Інформаційна гігієна, дозуйте новини, не зациклюйтесь на негативі (плавний перехід до наступної частини).
- Запропонуйте учням назвати інші способи, які їм допомагають.

III. Інформаційний вир: Медіаграмотність та Фейки (20-25 хвилин)

Вчитель. Ми живемо в епоху інформаційних технологій. Новини, пости, відео оточують нас звідусіль. І це чудово, адже ми маємо доступ до знань. Але в цьому потоці дуже легко загубитися або стати жертвою дезінформації.

Що таке медіаграмотність?

Вчитель: Медіаграмотність – це вміння знаходити, аналізувати, оцінювати та створювати інформацію. А ще це вміння відрізняти правду від неправди, особливо в умовах інформаційної війни.

Чому зараз так важливо бути медіаграмотним? (Обговорення: ворог використовує інформацію як зброю, щоб посіяти паніку, розбрат, зневіру).

Викриваємо фейки:

Вчитель. Фейки – це вигадані новини, неправдива інформація, яка поширюється з метою маніпуляції. Як їх розпізнати?

Основні ознаки фейків (на слайдах):

- Гучний заголовок, що кричить, емоційний тон.
- Відсутність джерела інформації або посилання на неперевірені джерела.
- Відсутність конкретики, узагальнені фрази.
- Помилки в тексті (граматичні, стилістичні).
- Маніпулятивні фото/відео (монтаж, зміна контексту).
- Заклик до миттєвого поширення.

Практичне завдання: «Детективи інформації» (робота в малих групах):

- ❖ Об'єднайте учнів в групи. Кожній групі роздайте 1-2 картки з прикладами «новин» (заздалегідь підготовленими, деякі з яких містять ознаки фейків, а деякі – правдиві, але з нейтральним заголовком).
- ❖ **Завдання:** Проаналізуйте отриману «новину» за ознаками фейку. Зробіть висновок: це правда чи фейк? Поясніть чому.
- ❖ **Обговорення:** Кожна група презентує свій аналіз. Вчитель коригує та доповнює.

IV. Стійкість до дезінформації та критичне мислення (10-12 хвилин)

Вчитель. Вміння розпізнавати фейки – це перший крок. А другий – це **стійкість** до їхнього впливу, яка ґрунтується на **критичному мисленні**.

Що таке критичне мислення?

Вчитель. **Критичне мислення** – це здатність сумніватися, аналізувати, не сприймати інформацію на віру, шукати підтвердження з різних джерел. Це як імунітет від інформаційних вірусів.

Правила інформаційної гігієни (на слайдах):

- ❖ Перевіряй джерела, хто опублікував? Це офіційне джерело чи сумнівний анонімний канал?
- ❖ Шукай підтвердження, чи є ця інформація в інших надійних медіа?
- ❖ Аналізуй емоції, чи не викликає новина надмірні емоції (гнів, страх, паніку)? Можливо, це маніпуляція.

- ❖ Не поширюй, доки не перевіриш, пам'ятай про відповідальність за інформацію, яку ти розповсюджуєш.
- ❖ Роби паузу, не приймай поспішних рішень на основі однієї новини.
- ❖ Обмежуй час споживання новин, встановлюй «інформаційний детокс».

V. Підсумки уроку: «Мій план стійкості» (5-7 хвилин)

Вчитель. Ми живемо в складний, але водночас дуже цікавий час. Бути старшокласником в Україні сьогодні – це велика відповідальність і водночас велика можливість. Ваша **ментальна стійкість** та **медіаграмотність** є надзвичайно важливими для вашого особистого розвитку та для майбутнього нашої країни.

Активність «Мій план стійкості»:

Завдання: Запропонуйте учням подумати і записати 1-2 конкретні дії, які вони будуть виконувати, щоб підтримувати своє ментальне здоров'я та бути більш медіаграмотними в цьому навчальному році.

Приклад: «Щодня гуляти 30 хвилин», «Перевіряти 3 джерела перед тим, як вірити новині», «Не читати новини за годину до сну».

Обговорення: Кілька учнів можуть поділитися своїми планами.

Вчитель. Пам'ятайте: піклуватися про себе – це не егоїзм, це необхідність. Бути свідомим та критичним – це сила. Я вірю, що ви – покоління, яке зможе не лише впоратися з викликами, а й побудувати нову, сильну та свідому Україну. Успіхів вам у новому навчальному році!

(Можна завершити урок короткою мотивуючою цитатою або піснею.)

Рекомендації:

- ❖ **АТМОСФЕРА ДОВІРИ**, творіть безпечне середовище, де учні почуватимуться комфортно, ділячись своїми емоціями.
- ❖ **ІНТЕРАКТИВНІСТЬ**, максимально залучайте учнів до обговорень, групових робіт.
- ❖ Для частини про фейки підберіть **РЕАЛЬНІ**, але не надто шокуючі **ПРИКЛАДИ**, адаптовані для шкільної аудиторії.
- ❖ **ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ**: Можна підготувати список сайтів/ресурсів для перевірки інформації (StopFake, Детектор Медіа тощо), а також контакти психологічної підтримки (Національна гаряча лінія для дітей та молоді: 0 800 500 225 (з 10:00 до 20:00) або 116 111. Гаряча лінія психологічної підтримки: 0 800 211 444 (працює з 9:00 до 18:00 у будні та з 10:00 до 17:00 у вихідні. ГО «Ла Страда-Україна»: 0 800 500 335 (зі стаціонарного) або 116 123 (з мобільного)).
- ❖ **ТАЙМІНГ**, чітко контролюйте час, щоб встигнути пройти всі етапи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайчук Н.В. Загальношкільний підхід до національно-патріотичного виховання в Новій українській школі. URL <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/2808>
2. Бугайчук Н.В. Сучасні тенденції виховної роботи. URL <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/53226>
3. Дітям про рідний край. «Україна - наша Батьківщина» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oq6w5F2gghU&pp=0gcJCfwAo7VqN5tD>
4. Збірка відео «Моя країна – Україна» URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLtYOMVmP4SzG2aKcWitGTxN5G0DHsvL-H>
5. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022.
6. Кодекс безпечного освітнього середовища: методичний посібник. Схвалений Міністерством освіти і науки України (протокол № 2 від 13 червня 2018 р.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/21kbos.pdf>
7. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/6217/1/kozlovez_monograf.pdf
8. Лист Міністерства освіти і науки України «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13 травня 2022 року № 1/5119-22 URL: <http://surl.li/djpssd>
9. Лист Міністерства освіти і науки України «Про методичні рекомендації щодо організації виховного процесу в закладах освіти» від 19.11.2024 року № 1/21639-24 URL: [file:///D:/Users/user/Downloads/List_21639%20\(1\).pdf](file:///D:/Users/user/Downloads/List_21639%20(1).pdf)
10. Метаверс мандрівники - створений українським ІР офісом для аудиторії підліткового віку. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2023/05/Metaverse-Travelers-UKR.pdf>.
11. Методичні матеріали, рекомендації, сучасні інтерактивні форми і методи організації Першого уроку для учнів закладів загальної

середньої та професійної (професійно-технічної) освіти URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/2808> ;

12. Методичні рекомендації «Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення». URL: <https://bit.ly/39GpVHZ>

13. Методматеріали вчителям URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam>

14. Мультфільм про безпечне використання інтернету дітьми до десяти років на прикладі черепашки, на ім'я Хаппі. URL: <http://surl.li/jvmvn>

15. Не ведись - тематичний комікс для дітей і підлітків, у ньому на прикладі головної героїні Кіри розповідають про інформаційну безпеку в інтернеті та правила поведінки в мережі. URL: <https://stop-sexting.in.ua/> .

16. Освітній проєкт «Діалоги про війну». URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/vchytelyam/videolekciyi>

17. Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій. Курс для освітян <https://imzo.gov.ua/2022/06/29/osvitiany-zmozhut-nadavaty-iakisnu-pershu-psykholohichnu-dopomohu/>

18. Підлітки та їхнє життя під час війни: настрої, цінності, майбутнє URL: <https://osvitoria.media/opinions/chym-ukrayinski-pidlitky-osoblyvi-velyke-doslidzhennya-tynejdzheriv-pid-chas-vijny/>

19. Платформа критичного мислення «Подумай двічі». URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1700>

20. Поради від захисника України. URL: <http://surl.li/jvmti>.

21. Поради від захисника України: комікс для дітей. URL: <http://surl.li/jvmti>

22. Поради класному керівнику щодо організації виховної роботи в класі. URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/3639>

23. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> .

24. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> .

25. Просто про складне, мультфільми про доброчесність. URL: <https://nus.org.ua/articles/prosto-pro-skladne-15-multfilmiv-pro-dobrochesnist-yaki-mozhna-pokazaty-dityam/>

26. Сайт КНЗ «ЧОПОПП ЧОР (розділ «Науково-методичне забезпечення закладів освіти – Виховна діяльність» URL: <http://oipopp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/2552>.

27. Сайт Міністерства освіти і науки України. Хронологія подій у сфері освіти та науки в умовах воєнного стану. URL: <https://mon.gov.ua/news/khronologiya-podiy-u-sferi-osviti-ta-nauki-v-umovakh-voennogo-stanu>

28. Сайт Міністерства освіти і науки України. Як контролювати емоційний стан під час воєнного стану? Поради психологів. URL: <https://mon.gov.ua/news/yak-kontrolyuvati-emotsiyniy-stan-pid-chas-voennogo-stanu-poradi-psikhologiv>

29. Сайт ЮНІСЕФ. 100 днів війни в Україні призвели до того, що 5,2 мільйона дітей потребують гуманітарної допомоги URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/one-hundred-days-war-ukraine-have-left-52-million-children-need-humanitarian>

30. Сайт ЮНІСЕФ. Підтримка батьків та дітей під час війни. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/parents-children-support-during-military-actions>

31. Україна - моя Батьківщина. URL: https://www.youtube.com/watch?v=lPwtmZA_C1c

32. Український інститут національної пам'яті надає вільний доступ до всіх своїх видань. URL: <https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya>

33. Чат-бот «Воби2» для дітей про правила поведінки у воєнний час. URL: https://t.me/voby2_bot

Миру і натхнення у новому році, дорогі колеги!

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР»
Зам. № 1773 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1